

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Uppföljning av Högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader

Bakgrund

Den nya förmånen *Högekostnadsskydd mot sjuklönekostnader* trädde i kraft den 1 juli 2010. Högekostnadsskyddet omfattar alla arbetsgivare på arbetsmarknaden och innebär att dessa kan få ersättning för vissa kostnader för sjuklön. Förutsättningen är att kostnaderna under ett kalenderår överstiger två och en halv gånger den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Högekostnadsskyddet syftar till att särskilt de små företagen ska ges bättre förutsättningar att kunna anställa fler personer.

Uppdraget

Försäkringskassan ska med reformens syfte som utgångspunkt redovisa lämplig statistik över antalet arbetsgivare som fått ett beslut avseende högekostnadsskyddet, samt hur mycket ersättning som utbetalats. Statistiken ska även redovisas för olika grupper av företag och arbetsgivare. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Socialdepartementet) senast den 31 oktober 2011.

Statistik om högekostnadsskyddet

Antal beslut

Från det att reformen infördes till och med september 2011 har det fattats totalt 267 beslut om högekostnadsskydd för sjuklönekostnader. Av dessa beslut var 169 bifall och 98 avslag (Tabell 1).

Totalt 240 av besluten fattades för ansökningar i efterskott och 27 för ansökningar i förskott.¹ Bland efterskottsansökningarna beviljades 65 procent av alla beslut och bland förskottsansökningarna 52 procent.²

Tabell 1 - Antal beslut fram till och med september 2011, fördelat efter beslutstyp och typ av ansökan

Typ av ansökan	Bifall	Avslag	Totalt
Efterskott	155	85	240
Förskott	14	13	27
Totalt	169	98	267

Flest beslut fattades för arbetsgivare med upp till 49 anställda (Tabell 2). Besluten för dessa uppgick till sammantaget 207 stycken, vilket motsvarar 78 procent av alla beslut som fattades.

Högst andel bifall i förhållande till ansökningar hade arbetsgivare med 1-4 anställda, där bifallsfrekvensen var 78 procent. Arbetsgivare med mellan 50-99 anställda hade lägst bifallsfrekvens, omkring 39 procent. Totalt bifölls 63 procent av alla ansökningar.

Tabell 2 - Antal beslut fram till och med september 2011, fördelat efter beslutstyp och antal anställda

Antal anställda	Bifall	Avslag	Totalt
1-4	42	12	54
5-9	35	18	53
10-19	39	13	52
20-49	23	25	48
50-99	11	17	28
100-199	4	4	8
200-	9	8	17
Okänd	6	1	7
Totalt	169	98	267

Flest beslut fattades för arbetsgivare inom tillverkning, byggverksamhet samt för handel och reparation av motorfordon (Tabell 3).

De arbetsgivare som hade högst andel bifall i förhållande till ansökningar verkade inom branscher som utbildning, uthyrnings- och fastighetsservice samt juridik och ekonomi m.m. Bifallsfrekvenserna för dessa var 84, 77 respektive 77 procent.

¹ En arbetsgivare kan dels ansöka om ersättning i *efterskott* (dvs. ansökan ska senast ha kommit in den 31/5 året efter det att kostnaderna för sjuklön uppkom) samt dels i *förskott* (dvs. utifrån de lönekostnader arbetsgivaren tror att den kommer att ha för det aktuella året).

² Notera att statistiken som redovisas enbart anger beslut och att en och samma arbetsgivare kan ha fått flera beslut. Till exempel har fyra arbetsgivare fått ett bifall i efterskott för år 2010 samt ett bifall i förskott för år 2011, det vill säga de förekommer två gånger i statistiken.

Tabell 3 – Antal beslut fram till och med september 2011, fördelat efter beslutstyp och bransch³

Bransch	Bifall	Avslag	Totalt
C Tillverkning	30	23	53
F Byggverksamhet	32	13	45
G Handel; Reparation av motorfordon m.m.	23	19	42
H Transport och magasinering	10	11	21
M Verksamhet inom juridik, ekonomi, m.m.	17	5	22
N Uthyrning, fastighetsservice m.m.	17	5	22
P Utbildning	16	3	19
Q Vård och omsorg m.m.	6	3	9
S Annan serviceverksamhet	4	7	11
Övriga branscher	14	9	23
Totalt (alla branscher)	169	98	267

Utbetalt belopp

Totalt har det till och med september betalats ut omkring 31,4 miljoner kronor från Försäkringskassan i högkostnadsskydd till arbetsgivare.⁴ Totalt 26,9 miljoner kronor, eller 86 procent, betalades ut till arbetsgivare med 200 anställda eller fler (Tabell 4). I denna grupp är dock spridningen stor avseende hur mycket som betalats ut.

I genomsnitt utbetalades drygt 15 000 kronor per arbetsgivare som beviljats ersättning. Högst genomsnittligt utbetalt belopp fick arbetsgivare med 200 anställda eller fler. Det genomsnittliga beloppet stiger ju fler anställda en arbetsgivare har. Detta beror på att ersättning kan betalas ut om den *relativa* sjuklönekostnaden för en arbetsgivare är två och en halv gånger högre än den *relativa* sjuklönekostnaden för alla arbetsgivare på arbetsmarknaden.⁵ Beloppet som betalas ut till arbetsgivare som uppfyller detta villkor baseras dock på den *absoluta* sjuklönekostnaden som arbetsgivaren har. Då arbetsgivare med många anställda har en högre absolut sjuklönekostnad än arbetsgivare med få anställda blir därmed även det utbetalda beloppet från Försäkringskassan högre.

³ Bransch definieras efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI).

⁴ Det utbetalda beloppet avser enbart det belopp som utbetalats från Försäkringskassan. För förskottsansökningar sker en slutreglering av det utbetalda beloppet när den slutgiltiga lönekostnaden är fastställd (dvs. omkring 1 år i efterhand), vilket innebär att det belopp som utbetalats av Försäkringskassan kan komma att korrigeras i efterhand.

⁵ Ersättning kan betalas ut till arbetsgivare om de uppfyller kriteriet att deras sjuklönekostnader i relation till deras totala lönekostnader är två och en halv gånger högre än motsvarande kvot för alla arbetsgivare i Sverige under ett kalenderår.

Tabell 4 – Antal bifall, utbetalt belopp (kronor) samt genomsnittligt belopp per bifall fram till och med september 2011, fördelat på antal anställda

Antal anställda	Antal bifall	Utbetalt belopp (kronor)	Genomsnittligt belopp per bifall (median)
1-4	42	550 438	7 906
5-9	35	663 549	13 635
10-19	39	1 090 377	15 389
20-49	23	904 503	33 557
50-99	11	906 004	39 188
100-199	4	312 069	77 335
200-	9	26 881 694	339 605
Okänd	6	120 870	12 577
Totalt	169	31 429 504	15 389

För arbetsgivare verksamma inom uthyrning och fastighetsservice betalades det ut i genomsnitt 69 000 kronor, medan det till arbetsgivare verksamma inom handel, reparation av motorfordon m.m. betalades ut i genomsnitt omkring 10 000 kronor (Tabell 5). Detta kan förklaras av att arbetsgivare verksamma inom uthyrning och fastighetsservice m.m. i genomsnitt har fler anställda, och därmed utbetalas ett högre belopp för dessa om de uppfyller villkoren för att få ersättning (Bilaga 1).

Tabell 5 - Antal bifall, utbetalt belopp (kronor) samt genomsnittligt belopp per bifall fram till och med september 2011, fördelat på bransch

Bransch	Antal bifall	Utbetalt belopp (kronor)	Genomsnittligt belopp per bifall (median)
C Tillverkning	30	1 306 003	15 033
F Byggverksamhet	32	950 242	19 431
G Handel; Reparation av motorfordon m.m.	23	1 193 614	9 807
H Transport och magasinering	10	605 495	11 034
M Verksamhet inom juridik, ekonomi, m.m.	17	285 602	12 030
N Uthyrning, fastighetsservice m.m.	17	25 836 454	69 325
P Utbildning	16	513 854	22 423
Q Vård och omsorg m.m.	6	197 910	24 145
S Annan serviceverksamhet	4	60 005	11 904
Övriga branscher	14	480 325	11 093
Totalt (alla branscher)	169	31 429 504	15 389

Sammanfattningsvis visar statistiken som presenteras i denna sammanställning att flest beslut har fattats för arbetsgivare med ett fåtal anställda samt att dessa har en högre bifallsfrekvens än arbetsgivare med många anställda. Även ett fåtal större arbetsgivare har ansökt och beviljats ersättning. På grund av förmånens konstruktion har den största delen av det utbetalda beloppet (86 procent) betalats ut till dessa arbetsgivare. Här kan påpekas att i förarbetena (prop. 2009/10:120) angavs att arbetsgivare med många anställda kunde antas ha ett eget utjämningsunderlag som gör att deras sjuklönekostnad inte avviker särskilt mycket från den genomsnittliga sjuklönekostnaden för alla arbetsgivare. Det behövs dock fördjupade analyser om till exempel orsaker till avslag och bifall för att bättre kunna uttala sig om huruvida förmånens syfte och inriktning kan anses vara uppfyllda eller inte. Eftersom förmånen är ny är det även för tidigt att dra några slutsatser om huruvida de mönster som antyds i denna sammanställning är permanenta.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Dan Eliasson i närvaro av t.f. försäkringsdirektör Carl-Göran Högås, försäkringsdirektör Birgitta Målsäter, försäkringsdirektör Svante Borg, försäkringsdirektör Bengt Stjärnsten, chefsjurist Eva Nordqvist, verksamhetsområdeschef Eva-Lo Ighe och Marie Mulder, den senare som föredragande.

Dan Eliasson

Marie Mulder

Bilaga 1

Tabell 6 – Kvartiler⁶ för genomsnittligt antal anställda och utbetalt belopp – fördelat per bransch

Bransch	Kvartil antal anställda			Kvartil utbetalt belopp		
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3
C Tillverkning	7	14	30	6 904	15 033	44 973
F Byggverksamhet	5	10	16	8 932	19 431	33 909
G Handel; Reparation av motorfordon m.m.	5	7	18	7 316	9 807	15 071
H Transport och magasinering	3	9	21	5 239	11 034	25 465
M Verksamhet inom juridik, ekonomi, m.m.	1	1	8	6 796	12 030	19 790
N Uthyrning, fastighetservice m.m.	49	101	320	33 907	69 325	184 516
P Utbildning	9	13	18	14 137	22 423	36 303
Q Vård och omsorg m.m.	9	13	18	11 318	24 145	40 975
S Annan serviceverksamhet	6	12	18	9 377	11 904	17 528
Övriga branscher	2	4	13	4 730	11 093	38 530
Totalt (alla branscher)	4	10	21	7 433	15 389	40 242

⁶ Givet att alla värden för en variabel rangordnats från det lägsta till det högsta anger till exempel den första kvartilen (Q1) det värde för vilket 25 procent av observationerna är lägre och 75 procent av observationerna är högre. Den andra kvartilen (Q2) kallas även för medianen.